

Wetenschapper

Creatieve explosie van ideeën

‘Over mensen als Louise Fresco gaat het grapje dat je er met een stofzuiger achter aan moet om al die goede ideeën bij elkaar te vegen.’ Onderzoeker Jetse Stoorvogel (Bodemgeografie en Landschap) lacht. Het is de ervaring die hij ook had als zijn promotor Fresco op bezoek kwam in Costa Rica, waar hij onderzoek deed. ‘Je zit bij haar en zij spuit ideeën. En uit haar mond klinkt alles geweldig.’ Maar als het bliksembezoek voorbij was, trad de nuchterheid in. ‘Ja, maar hoe moet ik dat dan uitvoeren en is het allemaal wel haalbaar?’

Het is een voor (oud-)collega's herkenbare anekdote. Fresco's verbale kracht wordt geroemd. ‘Ze kan verschrikkelijk goed presenteren en brainstormen’, merkt hoogleraar Plantaardige productiesystemen Martin van Ittersum op. Hij was destijds docent bij de leerstoelgroep Theoretische Productie Ecologie. ‘Op die manier krijgt ze heel veel voor elkaar en laat ze grote indruk achter.’

Maar wat zijn de wetenschappelijke wapenfeiten van Louise Fresco? Een zoektocht in Web of Science levert een kleine verrassing op. Voor een wetenschapper met de allure van Louise Fresco heeft ze een zeer bescheiden track-record.

Slechts 43 artikelen in peer reviewed wetenschappelijke tijdschriften hoest de database op. De papers beslaan vrijwel uitsluitend haar Wageningse tijd als hoogleraar Plantaardige pro-

ductiesystemen en zijn veelal een co-productie met promovendi. Die productie is desondanks goed voor een H-factor van 20 en een citatiescore van 961, zelfverwijzingen niet meegerekend. Ook opmerkelijk: ze wordt nog steeds behoorlijk geciteerd. De papers samen halen al jaren zo'n 80 citaties per jaar.

Toppers zijn de twee stukken die ze in 1996 samen met hoogleraar Tom Veldkamp (Spatial Environmental Quality) van de TU Twente schreef over het door hen ontwikkelde landgebruiksmodel CLUE. Veldkamp was destijds postdoc in de groep van Fresco. Het model doet voorspellingen over veranderingen in landgebruik op basis van patroonkarakterisering. Zij stond volgens Veldkamp mede aan de basis van die nieuwe tak van wetenschap. ‘Ze heeft een fijne neus voor wat er speelt, voor nieuwe ontwikkelingen. Op die manier heeft ze mij op het spoor gezet van de modellering.’ ‘Haar echte bijdrage aan het vakgebied is dat ze ons heeft leren denken in hiërarchieën van schalen’, zegt hoogleraar Gewasfysiologie Paul Struik. ‘Ze keek naar landbouw als een geheel van processen die zich op verschillende schaalniveaus afspelen.’

Maar behalve creatief, kon Fresco volgens Stoorvogel ook heel concreet zijn. ‘Op een geven moment was ze voor drie dagen op bezoek. In die tijd hebben we een compleet wetenschappelijk artikel in elkaar gezet. Dat is mijn enige paper ooit geweest dat zonder opmerkingen door de review kwam. Op zo'n moment was ze er helemaal voor jou.’ **IR RK**

‘Je zit bij haar en zij spuit ideeën. En uit haar mond klinkt alles geweldig’

Bestuurder

Wars van dogma's

Louise Fresco ontwikkelt een visie, zoekt goede mensen om die visie uit te voeren en krijgt dingen gedaan door andere mensen te overtuigen. Dat zegt Rudy Rabbinge, die Fresco al sinds 1970 kent. 'Fresco is wars van dogma's. Ze wil alle kennis benutten om haar idealen te bereiken.'

Na haar studie in Wageningen doorliep Fresco pijlsnel een academische carrière die uitmondde in een positie als hoogleraar in Wageningen. Vervolgens stapte ze over naar de bestuurswereld toen ze een positie accepteerde als afdelingshoofd Onderzoek van de wereldvoedselorganisatie FAO – een uitstekende plek om daadwerkelijk de landbouw en voedselproductie in de wereld te kunnen versterken. Maar dat bleek een illusie. 'De VN was in die tijd te veel aan het navelstaren en verloor positie', zegt Rabbinge. 'Fresco liep stuk op haar baas die niets wilde veranderen en de FAO als een Afrikaans stamhoofd bestuurde – alles moest via hem.'

Dat leidde uiteindelijk tot een ontslagbrief van Fresco aan de FAO waarin ze helder aangeeft welke managementstijl ze wil zien. Uit de brief: 'FAO needs visionary leadership to move itself out of its bureaucratic paralysis. (...) I believe in an organization which is not afraid to make clear and precise choices, learning from the past without taking the past as a recipe for the future. I believe in an organization where we worry less about rules and more about the impact of our work. I believe in an organization which sees its staff as a source of inspiration and allows them to be mobile and grow.'

Die aanpak lijkt ze ook in Wageningen voor te staan. Ze gaat tussen nu en september veel mensen spreken om haar eigen beeld van Wageningen UR te vormen, meldt ze via de afdeling Communicatie. Bij de opening van het academisch jaar wil ze haar visie delen met de rest van de organisatie. **AS**

Auteur en documentairemaakster

Utopist en kosmopoliet

'Het mag een wonder heten dat iemand met een maatschappelijke topfunctie als Louise Fresco de tijd heeft gevonden om zo'n rijke, veelzijdige en goed geschreven roman te maken,' schreef recensente Elsbeth Etty over Fresco's debuut *De kosmopolieten*. Toch wist ze in de jaren daarna nog twee romans te schrijven. Hiervan werd *De utopisten*, hoewel niet alle recensies enthousiast waren, zelfs genomineerd voor de Libris literatuurprijs.

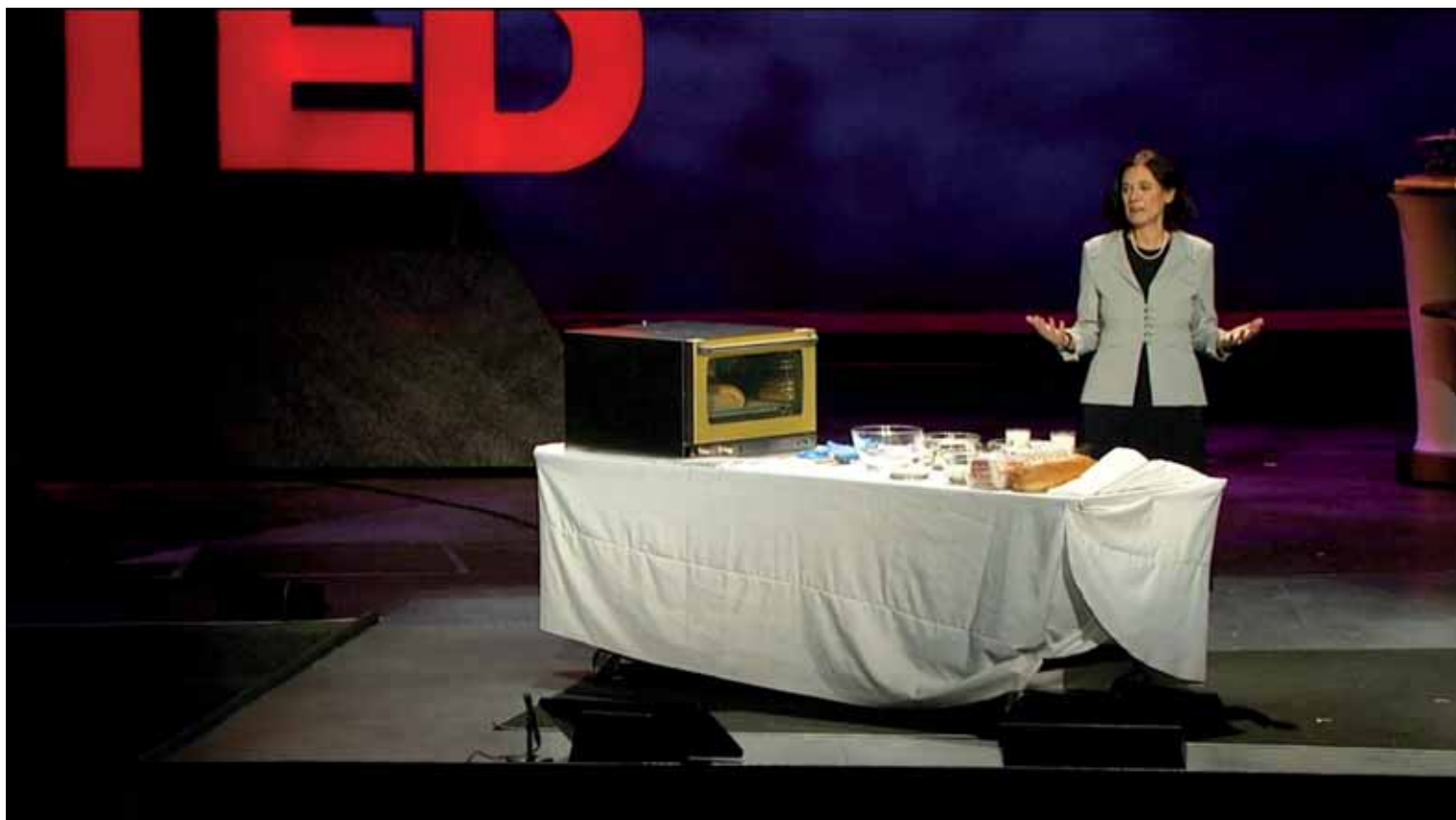
Fresco schrijft niet alleen romans, maar kwam in 2012 met een 'groot boek' over voedsel. In *Hamburgers in het paradijs* laat ze zien hoe we in onze cultuur en wetenschap met voedsel omgaan. Het is heel bijzonder dat één persoon zowel romans als non-fictie schrijft van dit niveau, zegt Job Lisman, Fresco's redacteur bij uitgeverij Prometheus/Bert Bakker. Van haar boek werd een jaar later al een documentairereeks gemaakt onder de naam Fresco's paradijs. Hierin zien we Fresco in wetsuit op zoek naar eetbare algen in Spanje of naast een zadenbank in Noorse sneeuw. Ondertussen praat ze met voedselexperts en -liefhebbers in bijna vloeiend Frans, Engels, Spaans en Italiaans.

Het is volgens Lisman buitengewoon stimulerend om met Fresco te werken. 'Veel schrijvers zijn alleen in hun eigen werk geïnteresseerd. Bij Louise gaat het gesprek meteen over iets maatschappelijks, of een tentoonstelling of concert dat ze heeft bijgewoond.' Ook in haar romans

zie je allerlei van deze interesses terug, zoals klassieke muziek, idealisme en duurzaamheid. Wageningen haalt met haar een goede collega binnen denkt Lisman, en hij ziet maar één mogelijk nadeel: 'Ik hoop alleen dat we niet heel lang moeten wachten op haar nieuwe roman.' **RR**

‘Fresco liep stuk op haar baas die niets wilde veranderen en de FAO als een Afrikaans stamhoofd bestuurde – alles moest via hem’

Fresco's TED-lezing lokte een heftige online discussie uit, waarin ze wordt afgeschilderd als marionet van 'big agri'

Zending

Weinig geduld met dwepers

‘Als kind wilde ik een Albert Schweitzer worden,’ zei Louise Fresco in 2012 in *NRC*. ‘Arts, theoloog, filosoof, musicus en zending ineen, wat is er mooier dan dat?’ Door de jaren heen werd ze wijzer en veranderden haar ambities, maar Fresco ziet zichzelf nog steeds als een idealist. Mensen, zo stelt ze in interviews, zouden niet alleen hun eigen behoeftes moeten nastreven maar ook de wereld willen verbeteren. Als kind uit de ‘beschermde en gecultiveerde middenklasse’ koos ze daarom voor de tropische landbouw, en geen artistieke studie.

De zending in Fresco heeft haar publiek altijd verhalen te vertellen; in interviews, adviezen, lezingen en boeken. Deze communicatie vindt ze zelfs essentieel voor haar denkproces. Wanneer ze zich uitsprekt, is ze erudit, wetenschappelijk doortimmerd en kiest ze graag een

helikopterperspectief. Hierbij heeft ze een optimistisch toekomstperspectief in de aanbieding. Zo denkt ze dat we dankzij wetenschap en menselijke inventiviteit de aarde kunnen blijven voeden in de toekomst, en onze problemen kunnen blijven oplossen. Maar ze is ook genuanceerd en looft de critici van technologie, háár critici. Die zorgen er volgens haar voor dat de verwachtingen binnen de grenzen van de realiteit blijven.

Weinig geduld heeft ze echter met dwepers die terugverlangen naar een ‘mythisch verleden’. In een opiniestuk in *Science* uit 2012 wijt ze de Europese patstelling rondom genetisch gemodificeerde gewassen mede aan groeiende argwaan tegenover wetenschap. Ondanks haar nuance krijgt Fresco toch flinke kritiek op haar betogen. Onder haar *Science*-artikel verschenen zeer kritische commentaren, waaronder één uit Wageningen. Fresco's TED-lezing lokte een heftige online discussie uit, waarin ze wordt afgeschilderd als marionet van ‘big agri’. Het hoort er bij, nu landbouw en voedsel zo controversieel zijn. **RR**